

Излази месечно једанпут.

У Ср. Карловцима 1. фебруара године 1906.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ

Његова Светост Патријарах српски

Георгије Бранковић

УРЕДНИК

Јован Живановић

Бр. 2.

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно, а чланарину нека шаљу: „Управи српске пчеларске задруге у Руми“. Који нису чланови задруге а желе имати лист плаћају 6 Круна претплате.

Година
X.

Ханеманова решетка.

Ohne Weide helfen keine Künsteleien.

Janscha.

Аванша, који је био учитељ пчеларства у Бечу и који је умро у својој тридесет и трећој години 1774. године био је за своје вријеме ungewöhnlich intelligenter Imker — као што је за њега казао Берлеш. Он је — чини ми се — најбоље ријешио оно питање како ћемо стати на пут матици да не носи јаја да бисмо што више меда добили. Чим је он то питање ријешио? Ријешио је он оном својом познатом реченицом: Ohne Weide helfen

keine Künsteleien, кад нема паше, не помажу никакве мајсторије. То је цијела истина. Једне је године била у мојем крају паша сасвијем мршава и ја сам у њеке американке метнуо Ханеманове решетке, а у њеке нијесам метнуо. Завиривао сам у те американке три недјеље, па нијесам нашао ни капи меда ни у једним ни другим американкама, а и матица није носила јаја. Ту није помагала Ханеманова решетка, него је одмагала још. Кад сам опет једне године однио своје американке на бијели босиљак, нанијеле су пчеле колико више меда, у којима није било Ханеманове решетке. Паша је била бујна и пчеле су с таком журбом сабирале мед, да магица није могла нигдје наћи ћелице да снесе које јаје. Шта ће нам онда ханеманова решетка. Било би непаметно метати у таким приликама Ханеманову решетку. Али бивало је на мојем пчелињаку и таких година да је матица силно умножавала друштво, а у ћелицама није било ништа меда. То су године гдје је паша у средњу руку. У таким су годинама друштва јака, али меда нема. Ту треба дакле њешто чинити, да се друштво сувише не умножава на штету меда. У таком се случају показала Ханеманова решетка врло добра. Њом се стаје на пут прекомјерном лежењу матице, те се тијем долази до њешто меда, кад је паша у средњу руку. Из свега се тога види да Ханеманова решетка нема мјеста увијек у американци. Прави пак пчелар гледаће, да му пчеле, ако је иоле могуће, имају увијек паше, па му онда не треба Ханеманова решетка, нити какве друге мајсторије, које стају на пут матици, да не леже јаја, како би пчеле што више меда нанијеле. Ако је могуће, треба сваки пчелар да се држи онога: на осовини роди мед. Треба своје кошнице пренашати с једне паше на другу бољу, бујнију, јер паша подиже друштва, облагорођава друштва, подиже снагу друштву, уништава клице сваке болести, устостручава вредноћу и неуморност у народу и доноси лијепу корист преко неуморних пчелица њихову пчелару.

У 9. и 10. броју Hrvatske pčele госп. Стјепан Деан написао је чланак с натписом „О кошници без Ханема-

нове решетки“, у којем вели да је госп. Чебушник тај проблем ријешо својом кошницом без Ханеманове решетке т. ј. да матица не носи јаја по цијелој кошници, јер јој је ограничио простор, гдје ће носити јаја, а остали простор оставио је пчелама да носе у њега мед. Ја нијесам пчеларио са Чебушника кошницом, али по саставу њену а ригор велим да није ни налик што је Ханеманова решетка. Ја држим да у кошници г. Чебушника више дангубе пчеле него у кошници с Ханемановом решетком, док доспију у медиште. Ја г. Чебушника кошницу не ћу описивати. Ко хоће да зна како изгледа, нека прочита споменути чланак г. Деана у *Hrvatskoj rčeli*. Толико можемо казати о њој, да је компликована и као таква нема изгледа да ће продрти у народ. Кошница само она може продрти у народ, која је проста, једноставна, која има зидове и оквири и више ништа. С таквом се кошницом може лако и брзо радити и така ће кошница моћи продрти у народ. Мора се признати да је г. Чебушник вјешто удесио своју кошницу како ће матици препријечити пут да не носи јаја по цијелој кошници. Али забадава кад је кошница компликована и по мојем мишљењу Ханеманова решетка куд и камо чини бољу услугу него Чебушникова решетка са патосом испод оквира у плодишту. Ја не мислим писати о Чебушниковој кошници ни против ње, него хоћу овдје да изложим како мисле познати, на гласу пчелари о Ханемановој решети.

По г. Деану Ханеманова је решетка зло за пчеле; пчеле не ће кроз њу да се провлаче и кад напуне медом плодиште, онда љећују, а не ће да пролазе кроз њу у медиште. Ово не стоји. Пчеле не ће пролазити кроз Ханеманову решетку онда, кад нема паше, а кад нема паше, онда не ће улазити у медиште, ма и не било Ханеманове решетке. Кад нема паше онда, не помаже никаква мајсторија — као што је рекао Јанша. Кад пак има паше и кад је паша бујна, онда пчеле морају пролазити кроз Ханеманову решетку у медиште, јер је нагон пчелињи за сабирање меда тако силан, да са највећом журбом уносе пчеле мед и продрле би кроз десет

Ханеманових решетки а камо ли кроз једну, само да доспију до медишта, гдје ће брзо истоварити мед и опет излетјети на пашу, куда их вуче силан нагон, који оне морају задовољити. Пчела дакле мора кроз Ханеманову решетку, ако је она удешена као што треба и ако је на оном мјесту у кошници, гдје треба да стоји. Али кад је бујна паша, питање је, је ли онда и потребна Ханеманова решетка? Ја сам искусио, да кад је бујна паша, не треба Ханеманове решетки у кошници и пчеле више меда нанесу кад је нема у кошници него кад је има. Али кад је паша у средњу руку, онда матица има мах, те носи само јаја, а пчеле што нанесу меда, то све потроше на прихрањивање уљева и за пчелара не остане ништа. Ако је пак пчелар у овом пошљедњем случају метнуо Ханеманову решетку, не ће матица моћи по цијелој кошници носити јаја, и пчеле не ће сав сабрани мед потрошити на прихрањивање уљева, него ће остати у медишту њеки сувишак меда и за пчелара.

Оволико сам ја искусио што се тиче Ханеманове решетки. Сад пак да видимо како други мисле о њој. Једна је теорија у пчеларству, којој је ударио темељ Ђерзон, а и пракси су главна правила одређена при пчеларењу, али начин пчеларења какав ће пчелар примити, то стоји до краја, у којем се пчелари, до климе, до флоре околине, у којој се пчелари, а до флоре опет стоји, какве ће кошнице пчелар употребити, да ли с великим оквирима или с мањим, да ли усправне кошнице или положене

„Данашње је модерно пчеларство игра с природом“ — рекао је добро један швајцарски пчелар. Али је игра с природом тешка. Добро пазити треба да се не игра против природе, јер ће онда ићи све натрашке. Онај се може играти с природом, који зна добро бијологију пчеле. А ко зна добро бијологију пчеле, тај се мора играти с природом онако, како то хоће пчела и како њена природа захтијева. Против природе пчелиње не смије ништа радити, и ако ради против природе њене, ићи ће му све суноврат. Прави дакле пчелар мора добро познавати природу пчелињу и само кад то зна, моћи ће

с успјехом радити око пчеле. Али осим тога што мора познавати и флору околине своје мора пазити и на климу. До познавања флоре своје околине стоји, којим ће путем ударити практични пчелар т. ј. како ће пчеларити. Хоће ли спекулативно прихрањивати своје пчеле и кад ће спекулативно прихрањивати, хоће ли пчеларити с кошницама с великим оквирима или с мањим, хоће ли пчеларити с усправним кошницама или с положеним и т. д.

Наставиће се.

Јов. Живановић.

Откуда незалежних и празних ћелица у плодишту
мада кошница има добру и плодну матицу?

Многи пчелари држећи се правила, да свака ћелица треба да је залежена и да сат са заклопљеним леглом изгледа раван као даска, чим опаже да сат са леглом није напун, него да се међу залежени ћелицама нађе и по која празна, закључују из тога да матица не ваља, избаце је и замењују је другом залишном матицом или пуштају пчеле да саме себи отхране матицу. Тако многа, више пута врло добра матица, ни крива ни дужна, плати главом.

Да би и пчелару посао уштедели и многу добру матицу од смрти избавили, упозорујемо пчеларе да рејаво и ненапуно легло не мора увек значити да матицу издаје снага, јер и код најбољих младих матица можемо наићи на ненапуно легло.

Празних ћелица на сату са леглом може бити из два узрока: прво, што их матица није ни залегла, и друго што је залежено јаје или прв ма из кога узрока пропао.

1. Матица не може правилно залећи сваку ћелицу, 1.) ако су пчеле навукле много рђе, па је нису могле потрошити из оних ћелица, које су биле на реду да их матица залеже. Када матица на таку закрчену ћелицу

дође, обиђе је и залеже ону ћелицу, која је испражњена и уређена. Када се први излегу, пчеле на њихово прихрањивање утросе рђу из тих ћелица, па за то пчелар када прегледа наиђе на гдекоју празну ћелицу у плодишту. Ово се обично дешава када матица почне наглије лећи и плодиште на све стране све већма ширити; пчеле не могу тако брзо да потросе многу рђу, коју стоваре да им је при руци у ћелице около легла, а матица када на њих наиђе пређе их и запљује друге празне ћелице. Зато ћемо више пута особито на првом и последњем сату плодишта, где увек има највише рђе, наићи око залежених ћелица на читаво коло празних ћелица а иза ових онет залежене. 2.) ако је паша врло бујна. Тада пчеле тако нагло раде и доносе нектар, да тако рећи матицу надвладају, све ћелице не само у медишту него и у плодишту налију медом, те матица више пута нема где да леже, плодиште се у томе случају све већма смањује те хоће да га каткад код живе и добре матице нестане. Да како да пчелар не сме ово за дуго трпети, јер тиме би могле кошнице јако малаксати. Што је паша бујнија, тим пчеле сваки дан све више пропадају, нема ли уз то у кошници довољно легла, које ће попуњавати проређене редове, може кошница ужасно малаксати. Да би матица добила превагу, треба кошницама а у време врло јаке паше у вече додати у плодиште празна саћа, како би га матица преко ноћ, док пчеле не излећу на пашу, могла запљувати.

II. Мада матица и залеже правилно сваку ћелицу, ипак ће пчелар више пута наићи на празне ћелице, а то бива: 1.) Ако је паша врло бујна, тада хоће тиме и у запљуване ћелице да налију меда. 2.) Ако је у кошници метиљ, кога више има него што ми мислимо, а који се вуче по дну ћелица, и тада ћемо наићи по читаве редове празних ћелица које нам јасно показују пут којим се метиљ провлачи. Ове ћелице су празне с тога, што метиљ озледи прва или младу пчелу на које наиђе, а пчеле их када опазе да су осакаћени извлаче из ћелица. 3.) Пчеларима је познато, да пчеле враћајући се са паше унесу у кошницу силне мајушне тек први пут пресву-

чене ларве од смрдибубе (*Meloe proscarabeus*) и других буба те врсте. Ове сићушне ларве, које имају врло јаке вилице завуку се у ћелице, ту поједу залежено јаје и чекају друго пресвлачење. После другог пресвлачења буду ове ларве сличне ларви од кокице, буду мекане те чекају у ћелицама, да их пчеле заклопе и да се у-чахуре. Али пажљиве пчеле опаза ове наметљивце, спо-падну их и избаце из ћелица и кошнице. Особитој паж-љивости пчела има се захвалити, што овај непријатељ пчелињи не може да се сувише намножи. 1.) Дакле и те ћелице остану празне. 4.) Понеки црв хоће ма из кога узрока да угине, хоће да се натрашке у ћелици окрене т. ј. главу на дно. И таке црве пчеле избацују, те остају празне ћелице. 5.) Осим ларве од мало час спомену-те смрдибубе има и других инсеката као н. пр. пчелождер (*Trichodes ariarius*), пчеларска муха (*Phora incrassata*) чије ларве ждери и убијају пчелиње легло. Истина ови непријатељи не могу јаким кошницама много нашкодити, али тек помажу да буде више празних ћелица у пло-дишту.

Као што видимо, многи су и разни узроци са којих се може наћи празних ћелица у плодишту, мада је најбоља и најплодовија. Зато не треба наглити са убијањем матица.

Ђ. Коларовић.

1) Пчелар Albr. Wunneschin је опазио да ларва од обичне смрдибубе не прави велику штету у кошници као што се говори. Њене као челик плаве ларве хватају се на све инсекте, који долазе на цвет, али може да се потпуно развије само у гнезду мањаве дивље пчеле (*Pelzbiene*). Ухвати ли се ларва за пчелу, сигурна јој је про-пасти, јер уколико је пчели ван кошнице тешко отрести се ове напасти, утолико јој је лакше у кошници, где ларве саме падају са пчеле, јер онесвесну у кошници од мравиње киселине. Много пак опасније су жуте ларве од других врста смрдибуба (*Meloe*) које се и у кошници развијају. Срећа је што су ове жуте ларве много ређе него оне плаве.

Ђ. К.

Трухли пабирци из наших новина.

Вријеме је за узимљавање кошница већ прошло. Досад треба да је сваки пчелар већ увелико узимио своје кошнице. О томе смо већ и ми у своје вријеме казали и сваке године казујемо у своје вријеме. Се да су нас пак изазвале неке новине да још једанпут поновимо о овоме. Да је у тијем новинама казано како се узимљавају пчеле као што треба да је казано, ја не бих овдје понављао ту ствар. Али кад сам видио како се којешта пише и с неразумијевањем, онда смо дужни споменути шта смо опазили, да нам се не би пребацило, да гледамо кроз прсте, што не би требало да буде. У њеким економским новинама стоји о узимљавању пчела и то у октобру мјесецу овако: „У пчелињаку треба се постарати за презимљивање. Преко зиме мора се пазити, да пчеле не озебу и поцркају (!); а како пчеле не могу купити меда, то им се мора толико оставити, да ее могу хранити. Пчеле треба чувати од штетних животиња, први, да им каква квара не начине. Народе треба добро прегледати, да ли су доста јаки за презимљивање. Треба погледати и матицу. Ако матица није сасвим читава, треба је новом заменити. Пчеле треба чувати и заклањати од крадљивог медождера лептира — смртоглавца, који се радо завлаче у кошнице. Против овога лептира треба лето сузити или у пчелињак сместити једно буре са извађеним данцем; у буре метни запаљену свећу, на коју лептир радо налеће. Лептир падне у буре а ти га ухватиш и утаганиш“.

Ја се не могу доста начудити да се у једном економском листу такав несмисао пише. Како по садржају, тако се види и по језику, да писац те биљешке није пчелар. На срзмоту каже да пчеле *цркавају*. Не зна да пчела *умире*. У октобру мјесецу опомиње пчеларе, да се постарају за узимљивање пчела, а не зна да се прави пчелар постарао за своје пчеле још у јунију, јулију, августу. Каже треба пчеле чувати од *црви*. А какви су то *цркви*, који у октобру праве штету пчелама?! Вели

треба прегледати народе јесу ли јаки за презимљење. То је сад доцкан. То се требало знати још у августу. Каже, да треба погледати и матицу и ако није сасвим читава, треба је новом замијевити. То је све доцкане. А шта значи „ако није матица сасвим читава“? То се зове лупати као путо о лотру. Па онда како је класично хватање лентира „медождера.“ Ту препоручују пчеларима да унесу читаво буре у пчелињак, па да м њему хватају те лентирове, као да пчелари немају паметвијега посла. Свашта! Од овакога писања пчелари не могу имати никакве користи, него штете.

У једним политичким новинама има такђе о узимљавању пчела. Ево шта се о узимљавању каже: „Зазимљавање кошница американки. Како се ретко у којој пчеларској теорији налази начин на зазимљавање, то ћу га кратким потезима описати, да би се почегници тиме користили. Од доброг зазимљавања пчела поред довољне количине меда, зависи живот њихов. Врло многе кошнице су, мада им беше довољно меда за зиму, угинуле стога, што нису добро биле зазимљене. Многи зазимљују пчеле тек онако од беде, да се каже, да су зазимљене, но због своје лакомисланости су и имали материјалне штете. Ако су ти кошнице са покретним саћем (у сандуци) зазими их овако: У први ред до зида горе један сат са мало меда, испод овога један празан; иза првог горњег сага 4 сасвим пуна за овима пак 2 пола празна и 1 празан. У доњи ред иза првог празног 2 са пола медом и 3 празна. Са овим редом смо постигли то, да је мед у једној групи и над плодиштем, јер ће матица у пролеће у доњи ред носити. Ако рачунамо да је рам, пун меда, тежак 90 дека, а полован 50 дека, у којем пак само мало има 24 дека, то свега је 7 кила, те онда тај народ до пролећа има доста меда. За утопљавање кошница многи употребљују плеву, чиме увлаче ђубре у кошнице, чега тамо не сме бити па ни зими. Зато за утопљавање zgodније је од сламе изплести ћибета дебела 10 см., која се на прозор плодишта и мидишта утврде. Са тиме смо ђубре избегли, међутим цељ постигли, како је за утопљавање сл. ма исто тако добра, као и плева. Време је по-

вац; зато угледај се на вредну пчелу, те не часи часа, него се са зимљивањем пожури, да се после не би кајао.“ Под овијем је потписан Р. П.

Као што смо казали за оно напријед, тако и за ово велимо, да никакве користи не ће имати почетник у пчеларству од тога, што му се саветује како ће узимати своје кошнице. По језику ове notiце рекли бисмо да јој је писац некњижеван, а по опису како ће се узимати кошница рекли бисмо да не зна како изгледа американка. Он говори о узимљавању американке, а овамо се види из описа како се узимљавају американке, да то вијесу американке него усравне кошнице. Па како ће се моћи ту ваћи почетник. Чудно како писац каже: „Како се ретко у којој пчеларској теорији налази начин на узимљивање.“ Па зар има више теорија у пчеларству? Ето! како се којешта пише и у новине прима, да се само напуни лист. Па и оно све, што је казано како ће се поређати оквири у кошници колико пуних, колико празних, па у пола празних, не вриједи вишта и само збуњује почетнике. Узмимо да ко има сто кошница, зар ће пчелар сваку морати онако удешавати и онако оквири поређивати, како нас учи писац. Пчелар, који разумије пчеларење, или ће се насмијати на то или кад не би знао пчеларења, казао би: паба ти и пчеларења!

Ми се не ћемо више на овај чланчић освртати, него ћемо овде истаћи шта се разумијева под узимљивањем кошница и како се узимљава. Кад год пчелар ради око свијих кошница, кад вади оквири напоље из кошнице, онда ће увијек те извађене оквири метати натраг у кошницу онијем истијем редом како их је извадио. Пчелар не смије кварити и испреметати оквири у кошници, него их мора чувати да их не испремета. Пчелар мора знати да у кошници влада ред, да матица носи јаја по њеком закону и реду, па тај ред не смије реметити, ако мисли да му се друштва, народи развијају по њихову природном закону, иначе ће ти народи застајати у развојку својем, а то ће значити, да ће пчелар тијем себи штете нанијети, јер ће му пчеле мање меда нанијети будући су у својем развојку препријечени и упућене

да оно исправљају у својој кошници, што је пчелар забрљао. Никад дакле не смије пчелар гнијездо пчелиње у кошници реметити. Пчела стоји под заковима и све, што ради у кошници, ради по законима. Нико дакле не може удесити боље у кошници ред сквира, него што ће саме пчеле, јер оне су то удесиле, како их закони природни гоне, да удесе. Гдје ће доћи мед, а гдје ће истоварити рђу, то оне најбоље знају и пчелар не треба да се пача у послове оне, које није кадар извршити, како ће то извршити саме пчеле. Па тако исто и мудровања писца споменутога Чланчића не вриједи ништа. Није он кадар поређати оквири онако, како би то најбоље било да презиме пчеле на њима. То је посао пчелињи. Пчеле ће удесити саме своје гнијезде, како их воде закони природни и само ће моћи презимити добро на оном гнијезду, које су оне саме себи удесиле. Нити је пчелар кадар извршити то, као што ће пчеле саме извршити нити је економски траћити вријеме онијем послом, који се не рентира, особито ако има шта друго да ради и тијем себи што да привриједи. Прави ће пчелар, који разумије пчеларство као што треба, гледати још у августу мјесцу, да му пчеле имају доста меда, а пчеле ће саме удесити гдје треба да дође тај мед, те да им буде најудесније за зимовање. То је њихов посао, а пчелар се мора бринути само за мед, ако је рђава година била, те га нијесу могле пчеле сабрати онолико, колико би им доста било за зимовање. Ако пчеле вијесу до половине августа набрале толико меда, колико им треба за зимовање, онда ће пчелар прихрањивати концем августа своје пчеле шећером, за то мора пчелар то прихрањивање рано почети, да би пчеле могле тај шећер инвертовати у мед и себи удесити гнијездо за зимовање, док није хладноћа наступила. Пчелар треба својим пчелама да да меда или шећера за зиму, а како ће се тај мед у оквири поставити и како ће се ти оквари у кошници поређати, то није посао пчеларев него пчелињи. А оно како писец споменутога Чланчића наглажда, ништа друго није него играње са пчеларством. Ми пак држимо да пчеларство није играчка него корисна грана

економска и не можемо допустити да се вријеме траћи у којечему, а тијем одвраћа од пчеларства.

Моја американка има петнаест оквира. Сваки је оквир кад га напуне пчеле медом, тежак до три киле. Сви оквири остају у кошници преко зиме, па и они пошљедњи, ако су и празни, јер празно саће држи топлину. Ја сам се увјерио кроз толико година да боље презиме пчеле кад оставим оквири у кошници, него кад их повадим и оставим само онолико, колико могу пчеле запремити. Види се из тога да пчеле требају доста ваздуха. Ја дакле остављам све оквири у кошници преко зиме, а пчеле удесе саме себи гвијездо за зиму. Треба дакле оставити пчелама доста меда, а оне ће саме себи удесити за зиму гвијездо, јер оне то инстинктивно знају како ће њима најбоље бити. То пчелар не може тако знати, а и није паметно да трџи вријеме онијем што није за њега и што може што паметније радити.

Дакле из свега досад реченога види се да пчелама треба оставити доста меда, а оне ће саме удесити гдје ће га истоварити како ће им најудесније бити да могу зими доспијевати до меда без опасности за свој живот.

Друго мед мора бити који су пчеле сабрале из цвјетова. Не смије бити медљика. Медљика се одмах кристализира, а кад је кристализиран мед, онда га пчеле не могу употријебити и поумираће поред њега. Ако су пчеле навукле медљику, која се почне кристализирати док још ћелице нијесу пчеле ни поклопиле, по чему је пчелар може лако познати, онда је треба из саћа истрести и додати шећера пчелама за зиму.

Треће да ти пчеле презиме добро, треба у народима да су младе матице. Матица не смије имати преко двије године. Сваке друге године треба матице мијењати. Млада је матица зато добра, што ће ова носити јаја и у септембру, те ће младе пчеле ући у зиму, које ће на прољеће моћи радити. Маторе ће пчеле природном смрћу поумирати у априлу кад треба на пашу излијетати.

Дакле да ти пчеле презиме добро потребно је да имају доста меда и доброга меда и друго јака друштва и младе матице. Разумије се да кошнице треба

да су читаве и оквири да су најмање велики 27×26 cm. Ако ћеш метнути под кров јастучић од сламе добро, ако не, толико и чини, јер је мед материјал за горење, који дакле даје пчели топлину. Из свега се пак види да се пчеле не узимњавају у октобру, него се пчелар мора већ у јунију, када се пчеле роје, бринути, како ће своје пчеле узимити.

Још ћемо да забиљежимо један трухао пабирак из једних наших политичких новина. У тијем се новинама говори о једној notiци о јабукама без језгре и зрна, па се између осталог каже за те јабуке, да им *„цвеш нема мириса и због тога и не наилазе на нега инсекти и пчеле тако досадни воћару и штетне по воћњаке.“* Кад је слагач ове ретке слагао, морао се Дарвин у својем гробу преврнути неколико пута. Данас се позитивно зна, да се биљке оплођавају преко пчела, а особито крушке и јабуке и друге воћке. Данас је то доказано и то је данас наука. А кад се онако пише као што смо навели из једних наших политичких новина, онда је то атентат на науку или глупост велика. Јест, не само да пчеле вијесу *„штетне по воћњаке“*, него су највећи пријатељи воћњацима. Без пчела не може ни крушка ни друге воћке донијети плода. Пољски привредници и не знају, шта вриједи једна кошница за пољску привреду. Ево рачуна, који су извели људи, који знају мислити: Кошница љети одсјеком има 18000 пчела. Око 76 пчела излете у минуту, дакле од седам сахата ујутру до шест сахата у вече биће 49500 излета. Свака пчела за својега излета обиде отприлике 45 цвјетова, а цио народ за један дан обиде 2,227.500 цвјетова. Ако узмемо да су отприлике 100 лијепих дана преко године, онда један народ за годину обиде 222,750.000 цвјетова. Узмимо, да се десети дио од тијех цвјетова оплоди, то би онда 22,270.000 цвјетова један народ оплодио. Ако узмемо да оплођење од хиљаду биљака вриједи само једну пару, то онда једна кошница, један народ пчелињи пољској привреди за једну годину дана привриједи 222 круне и 75 пара.

Кад се то зна, онда се мора човјек чудити и ди-

вити, како је могло онако што изићи у једним нашим политичким новинама.

Ми нијесмо срећни да добивамо те политичке новине у замјену за свој „Српски Пчелар,“ али ми држимо, мада „Српски Пчелар“ само једанпут излази у мјесецу, да би се тијем новинама рентирала замјена с нашим пчеларским листом, јер би из њега могле vadити што је сигурно и корисно из пчеларства за наш народ, а не би vadиле од којекуда којекакве нотице, које су само за подсмјех. Политичким новинама није задаћа само политика, него су дужне оне подупирати и сваку грану економску и трговину. А како ће подупирати кад нема стручних листова пред собом?

Децембра 1905. г.

Јован Живановић.

П а б и р ц и.

× Пчеларски пододвор хрв. слав. господарског друштва у Загребу раздијелио је прошле године господарским подружницама школама и пчеларима бесплатно 25 кошница Берзонова сустава, двије кошнице са живим пчелама, разног пчеларског оруђа и 1. истресаљку у укупној вриједности од 420 круна. Практичних предавања држао је пододбор 37, а осим тога била су и два пчеларска течаја, један за слушаоце господарске школе у Крижевцима, а други приправницима III. и IV. течаја кр. учитељске школе у Загребу.

△ Лист „Napredak“ у 1. бр. од ове године донео је белешку од г. Даворина Трстењака поводом двадесетпетогодишњице „Hrvats. pčela.“ У тој белешци између осталогa износи г. Трстењак, како су „међу јужним Словенима Хрвати први на пољу напредног пчеларства“, како је „Hrvats. pčela“ била претходница „Срп. пчелару,“ „Slovens. čebelaru и босанс. „Тежаку“, те како „на челу југословенс. пчелара барјак поносито носи хрватски учитељ“ (Богдан Пењић) и т. д. На ово писање г. Трстењака одговорио је П. Србобран“ у бр. 3. од ове године овом кратком, али истинитом и језгровитом белешком „Необавијештеност.“ „Напредак“ лист хрв. пед. школ. збора (уређује Ст. Басаричек) доноси у 1. бр. 1906. од Даворина Трстењака биљешку о јубилеју „Хрв. пчеле“. Г. Трстењак мора да не зна много о пчеларству кад каже, да су Хрвати међу јужним Словенима први у пчеларству, то да је заслуга Пењићева и т. д. Прво

треба да зна г. Трстењак, да су Срби у том претекли, а то је заслуга г. проф. Јов. Живановића, који је од г. 1877. предавао пчеларство у богословији и тако васпитао велики број врних пчелара. О њему анају јужни и осали Словени па и странци далеко више него о Б. Пењићу. Друго није истина да Срби имају лист пчеларство тек од 1897. а „Хрв. Пчела“ је од 1881. Жив. је издавао лист „Привреда.“ још 1880. г. После је у Срба била „Пчела“ коју је уређивао Посниковић 1883. (излазилз 3 г.) у којој је Живановић радио много као и у данашњој „Хрв. пчели“, која се прије звала „Славонска пчела.“ Жив. пчелари од 1875 год. и од то је доба написао велики број ваљаних радовао, конструјисао своју кошницу, а то му је све пронијело име далеко ван граница наше отаџбине. Чудимо се да је г. Трстењак тако у пчеларској литератури слабо верзиран, кад може овако писати.“ Тако „Н. Србобран.“

А ми би на ово што је рекао „Н. Србобран“ имали додати само још ово: Треба знати да се у пролеће 1905. год. дакле исте године када је „Хрв. пчела“ славила своју 25. годишњицу навршило пуних 30 година од како је проф. Живановић почео радити на пчеларству и од када је — као што је рекао сам г. Богдан Пењић — „sav svoj ne procijenjivi rad na polju pčelarstva posvetio rodu i domu svomu, posvetio ga je Srbini i Hrvatu“ („Hrv. pčela“ br. 7. 1893.) Ко је дакле пре почео да буди Србина и Хрвата да пчелари, да ли онај који ради на томе преко 30 година или онај који ради 25 година, остављамо поштов. читаоцу нека сам расуди. Ми знамо да г. проф. Жив. те славе не тражи, али — сваком своје.

Да је г. Ј. Живановићу стало до рада и напретка Србина и Хрвата, а не до отимања о славу, као један доказ нека послужи и ово: Када је била изложба пчеларска у Вуковару са конгресом хрватских и српских пчелара, Живановић је први предложио да се конгрес Хрв. и срп. пчелара сваке године састаје, којем би била задаћа да шири пчеларство широм наше свима нама драге домовине и да учи тој лепој привредној грани Хрвата и Србина, и поднео је одмах главне тачке статута за исти конгрес и био први, који се ухватио у коло хрв. и срп. пчелара, којима је стало до сложнога рада.

Што се тиче другог дела белешке г. Трстењака, ми је потписујемо, јер заста *нашим* учитељима морамо бити захвални као пионерима за ширење расиј. пчеларства. Ни један сталеж не ради већма на пчеларству него наши вредни учитељи, Па за то нека им је и овом приликом изречена хвала! Само се не можемо сложити са г. Трстењаком што у својој белешци непрестано истиче „*хрватске учитеље*“, „*хрватско учитељство*.“ Тиме чини г. Трстењак неправду многим нашим учитељима. Па зато ми овом приликом не изричемо хвалу само „хрватским учитељима“ него *свима нашим вредним народним („шучким“) учитељима.*

— Копиле значи што и бијела пчела (у Великим Радницима). Копиле дакле значи рој, који је паројак у истој години, дакле прије времена пустио. Чудно је да паројак у истој години и да рој као

што је и необично да се овца у првој години ојагњи, за коју се онда каже *кошилила се, окошилила се.*

— Уливак. За ту рјеч каже Вук у Српском рјечнику: „нешто на сату у кошници“. Дакле Вук није разабрао шта значи *уливак*. Максимилијан Ђурџић у својој књизи Стари Пчелар на стр. 17. говори ово: „А да допустим и то, да се кошнице такове нешто раније и роје, то помислимо, да особито, код другог и трећег роја готово у половицу трунташа имаде, који у новој кући ништа не приносе, него по чаурица миле, и гди што *уливка* смотре, посају.“ Из овога видимо, да ће *уливак* значити мед у ћелицама отвореним. Госп. Ђорђе Коларовић говорио ми је да уливак у Великим Радинцима значи прв залежен у ћелицама.

— Dr. Ђерзон је 16. јан. п. р. навршио 95. година. Од некога доба не пише ништа, пао је у кревет, јер су га ноге сасвијем издале. Иначе се према годинама — кажу — још доста добро осјећа. Нека му Бог да олакшања, да може одређене дане своје провесги у уживању у својим неуморним пчелицама.

ОГЛАС

Имам 13 пуних кошница на продају.

АНДРИЈА КОЗЛОВАЧКИ

колар.

Ботош, Геронгал.

За све што се тиче администрације од 1. јануара 1903. треба се обраћати на „Српску пчеларску задругу у Руми“. Ру описе, њиге и листове у замену и друго што се тиче уредништва, треба шилати на: Уредништво „СРПСКОГА ПЧЕЛАРА“ у Карловце.

Власник и издавалац Српска Пчеларска задруга у Руми.

Штампа Српске Манастирске Штампарије 1905. — 7.

